

Rammevilkår, så landbruget klarer krisen

Martin Merrild, formand Landbrug & Fødevarer
17. november 2015

Konkurrenceevne

Vi skal være konkurrencedygtige, hvis vi skal være her!

Hvad er det for en verden vi er i?

- Globalisering
- Øget frihandel
- Lavere transportomkostninger
- Bevidste forbrugere

Hvad efterspørges?

Trends:

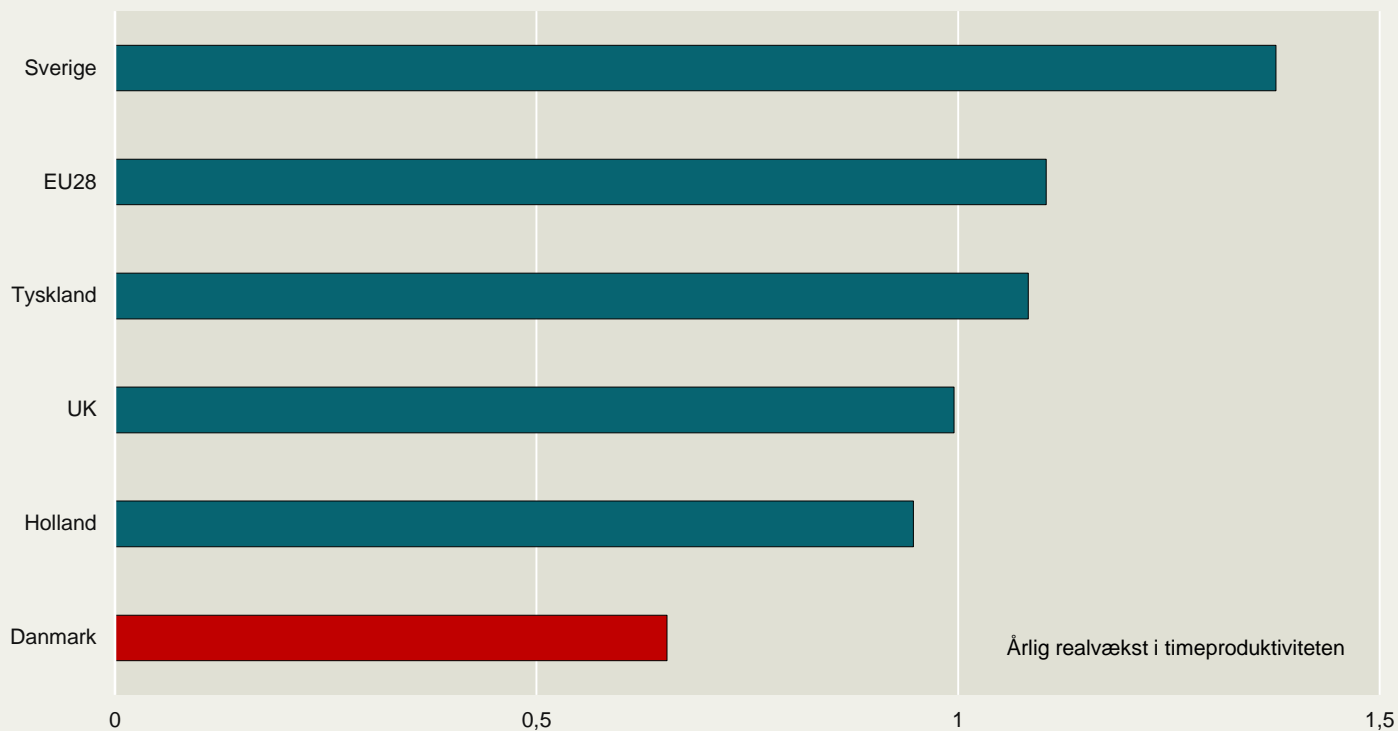
Lidt - men godt, mere hjemmelavet mad, mere protein og fokus på sundhed

Hardcore krav:

Sporbarhed, sikkerhed, dokumentation, PRIS

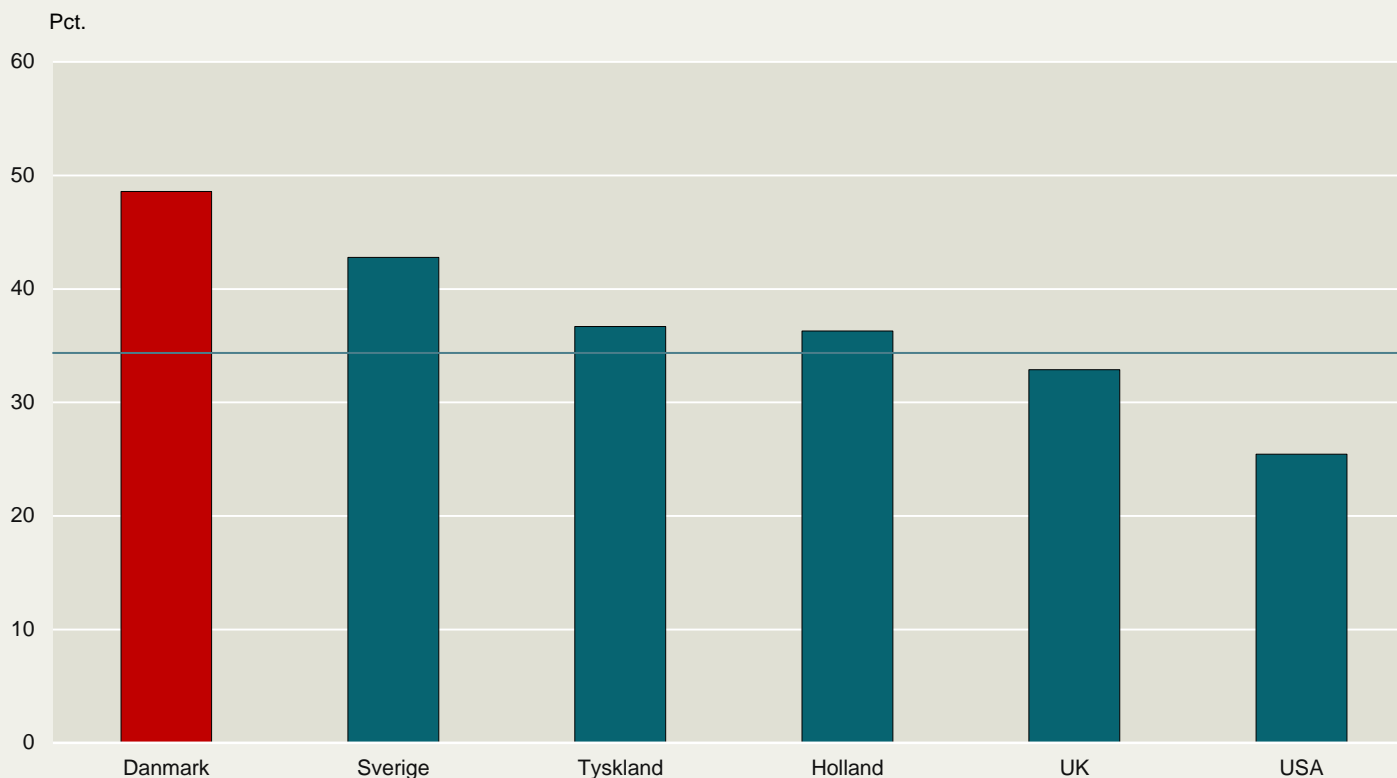
Produktivitetsvækst

Gennemsnitlig årlig real vækst i timeproduktiviteten fra 2000-2014

Skattetrykket er højt

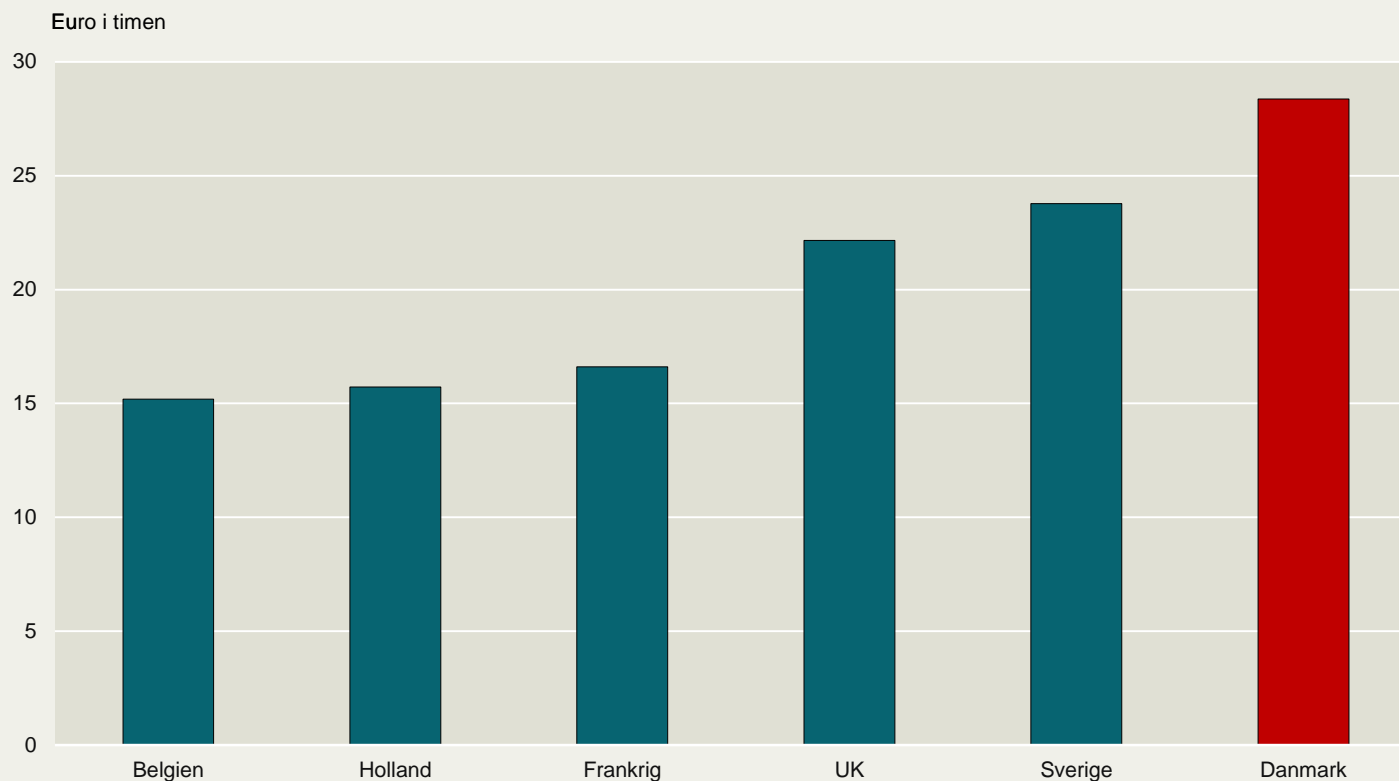
- samlede skatteindtægter som andel af BNP i 2013

Kilde: Landbrug & Fødevarer pba. OECD

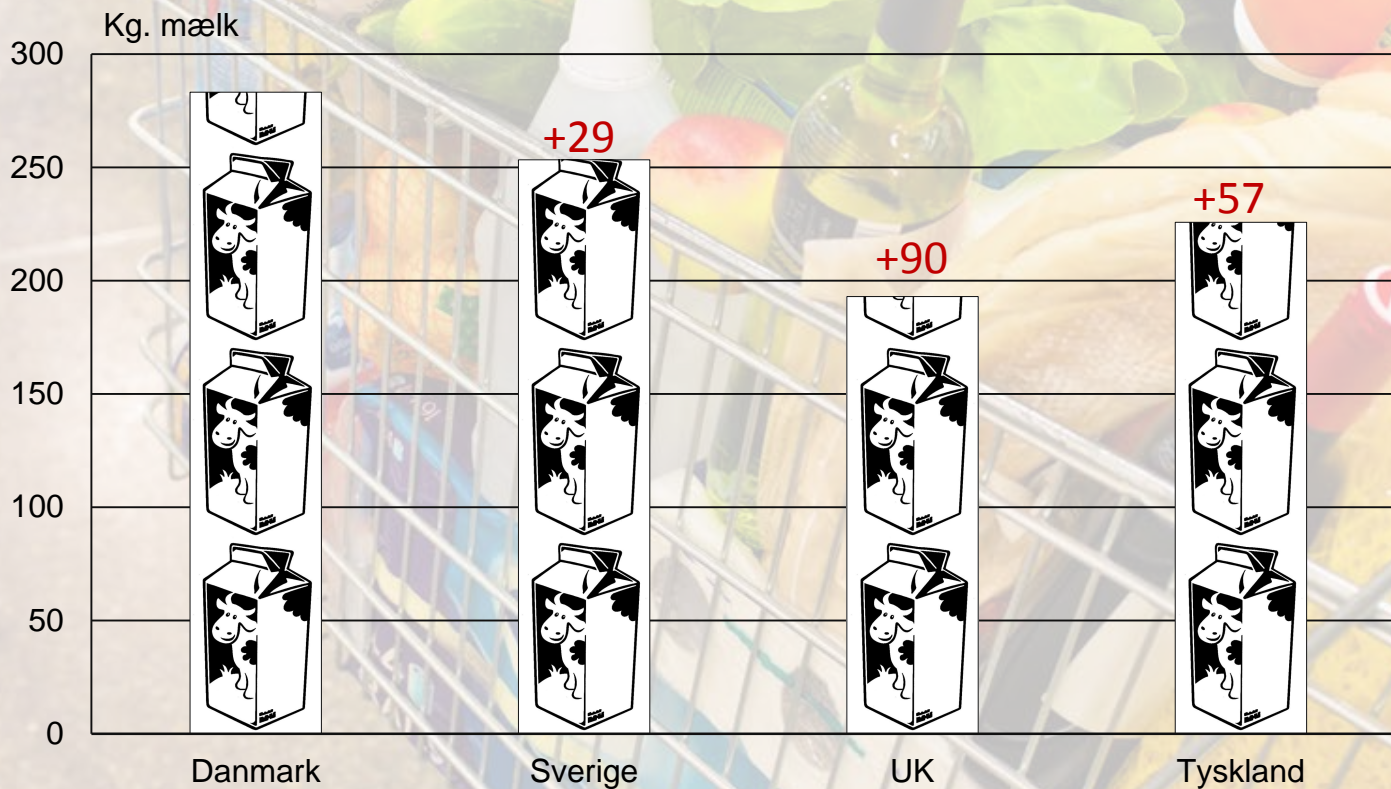
Høje lønninger i landbruget

- Direkte løn og omkostninger i forbindelse med sygdom, ferie, pension

Kilde: Landbrug & Fødevarer pba. af rapporten 'Employment in European Agriculture'

Mælk produceret for at købe for 500 kr. varer i supermarkedet

Kilde: Landbrug & Fødevarer pba. Eurostats prisstatistik og nationale mælkestatistikker

500 kr. indkøbsvogn i det pågældende land med de priser m.m. som findes der

Rammevilkår - stopklodser

- Overimplementering af EU-regler sætter os tilbage i den internationale konkurrence
- PSO afgifter
- Finansiering og generationsskifte

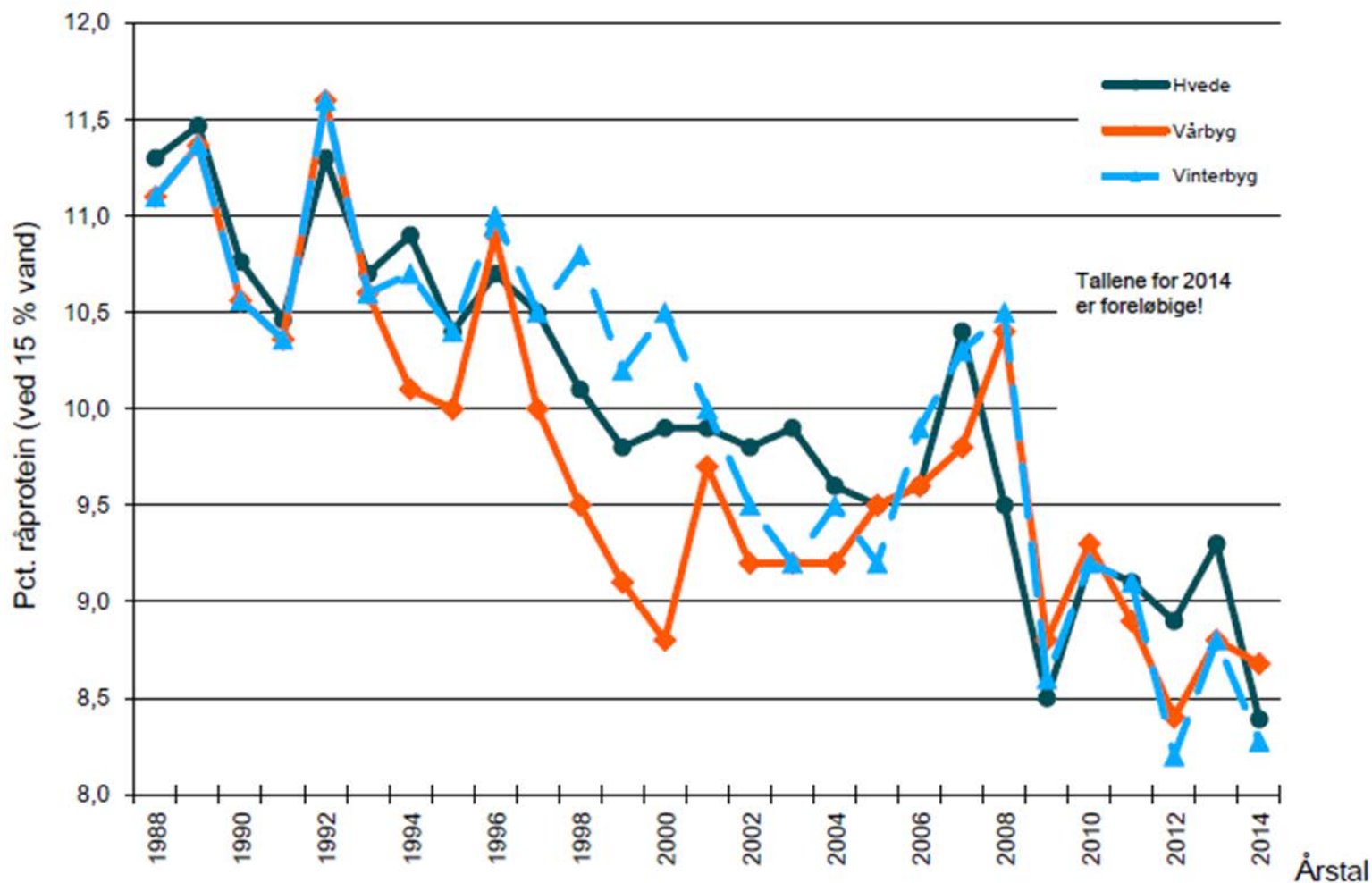
Nutidens løsninger og vinduer

- Målrettet og individuel miljøregulering
- Færre politisk bestemte omkostninger
- Færre administrative byrder og bedre service fra offentlige myndigheder
- Bedre vilkår for generationsskifte
- Generelt fokus på konkurrenceevne

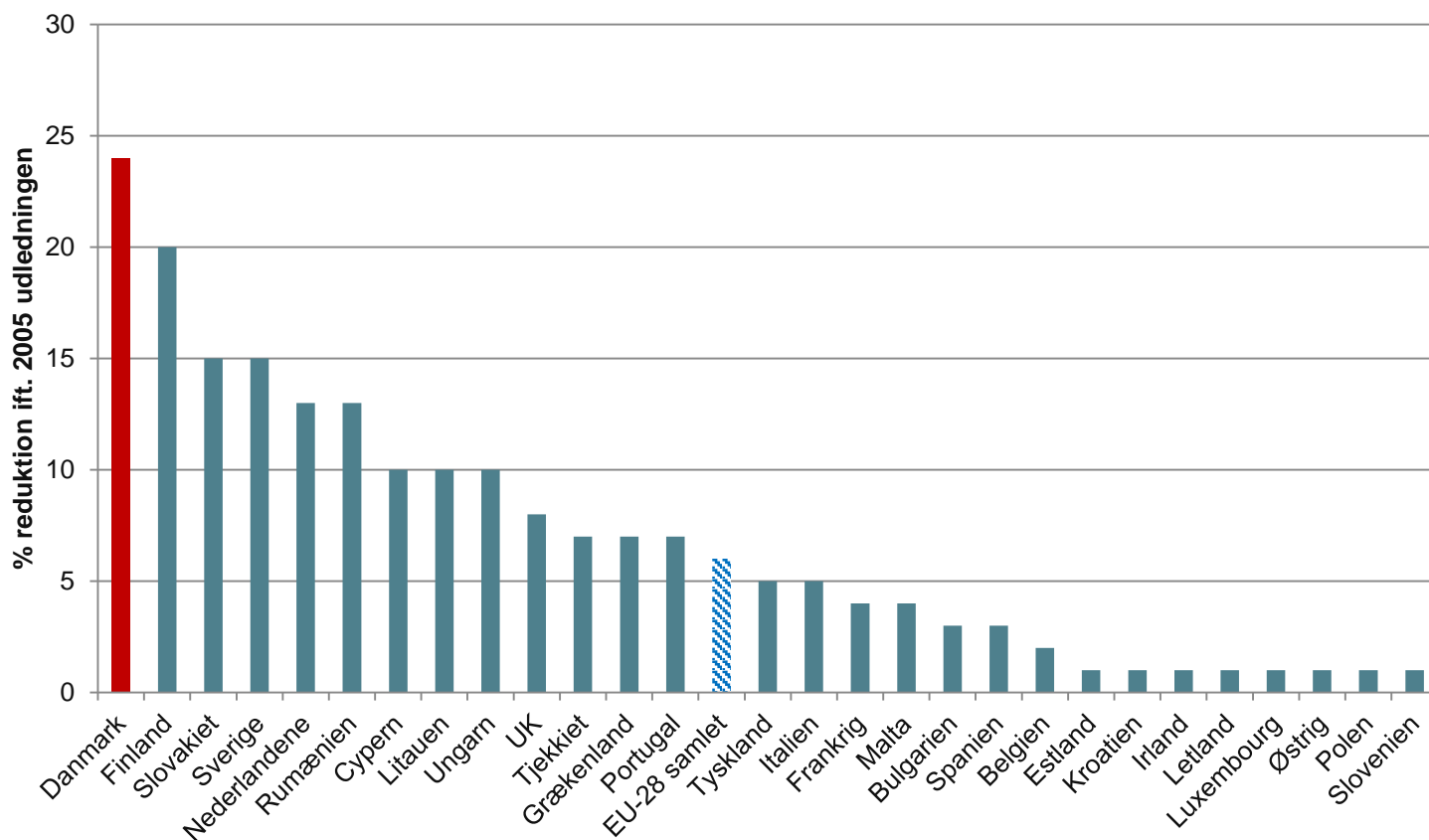

Opgør med overimplementering

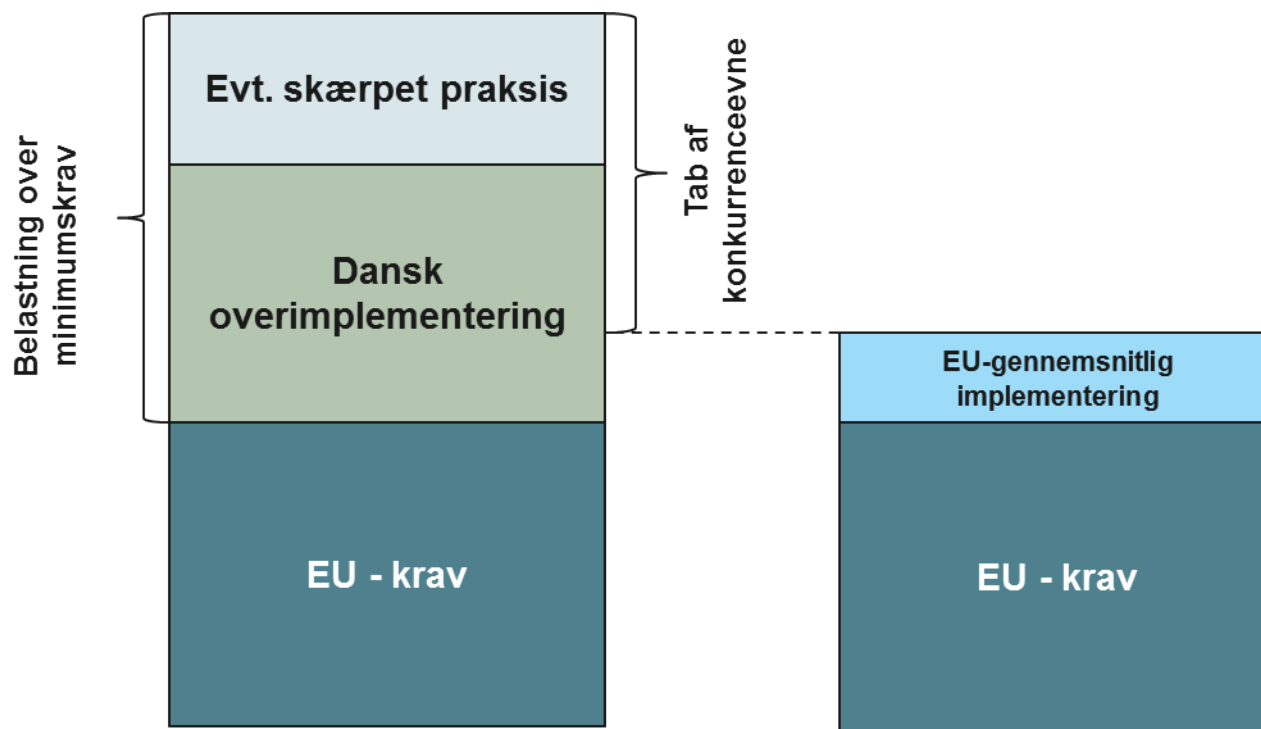
Protein i korn siden 1988

Dansk overimplementering i en nøddeskal

Konsekvenser – tab af konkurrenceevne...

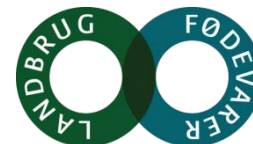

Overimplementeringsomkostninger for de to dyreste direktiver

Direktiv	Overimplementering	Tab for erhvervet Mio. kr. pr. år
Nitratdirektivet	Undergødskning	2.200
Nitratdirektivet	Efterafgrøder	200
Rammedirektiv for pesticider	Afgifter	660
I alt		3.060

Note: Omkostninger til undergødskning er revideret i januar 2015.

Kilde: Landbrug & Fødevarer (2014).

Overimplementering

Miljø- og Fødevarerudvalget 2014-15 (2. samling)
MOF Alm.del Bilag 26
Offentligt

NOTAT

Miljø- og Fødevarerministeriet
Departementet

Til
NaturErhvervstyrelsen
Fødevarestyrelsen
Miljøstyrelsen
Naturstyrelsen
Kystdirektoratet

Koncern Jura
J.nr. 2015-6158
Ref. mogch
Den 17. august 2015

Krav om fuld transparens om overimplementering i forbindelse med offentlig høring over ny regulering

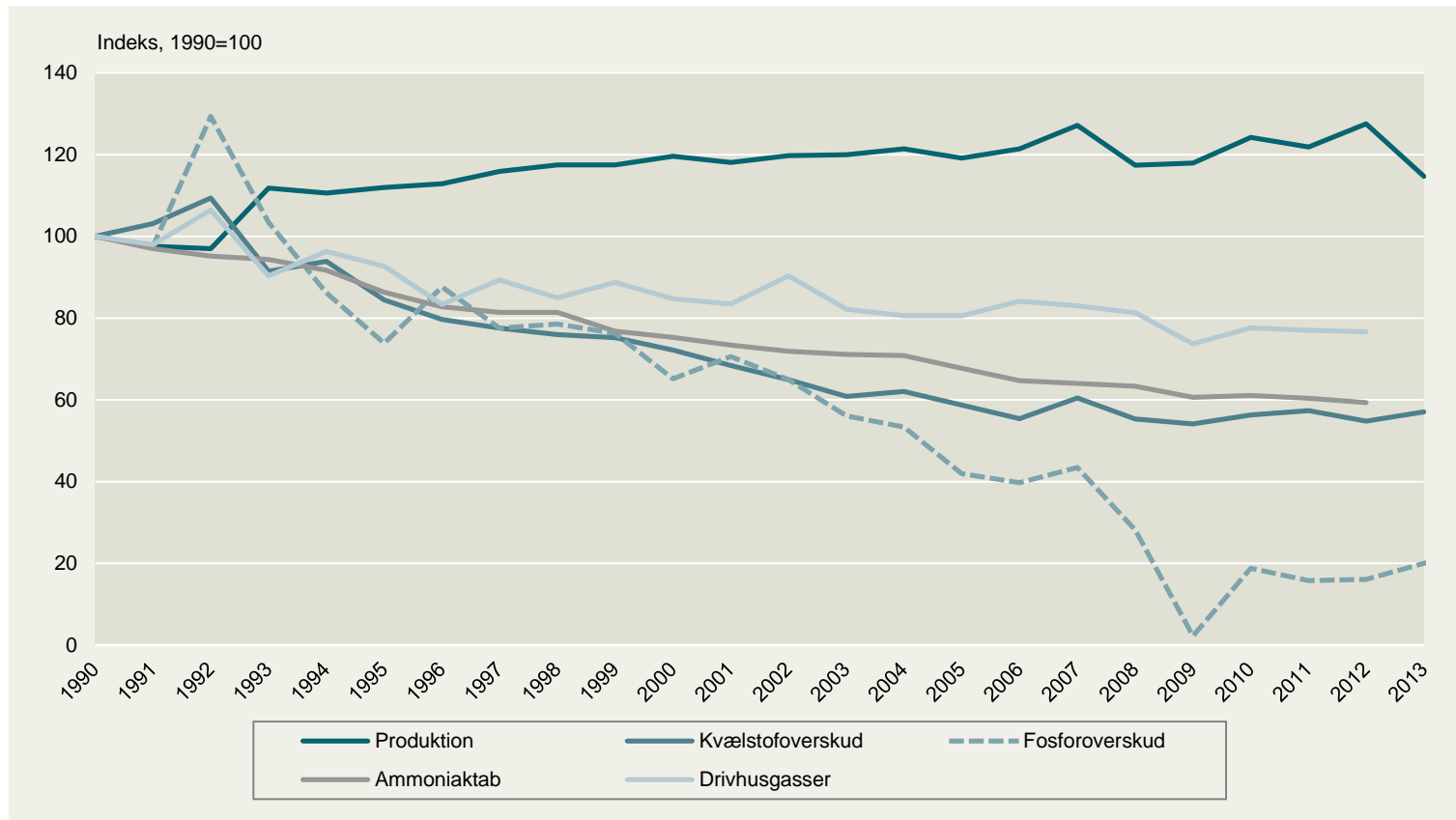
Miljø- og fødevarerministeren ønsker fuld transparens om, hvilke dele af ny lovgivning (love og bekendtgørelser) der implementerer EU-regulering og hvilke dele der ligger ud over, hvad der er påkrævet for at implementere EU-reguleringen.

Miljø- og Fødevarerministeriets departement fastsætter derfor nedenstående retningslinjer for indholdet af høringsbreve, når udkast til ny regulering sendes i offentlig høring.

Retningslinjerne er et supplement til eksisterende retningslinjer i ministeriet – koncernfælles retningslinjer for alle institutioner vil blive udarbejdet - samt retningslinjer fra andre ministerier, herunder Erhvervsstyrelsens vejledning af den

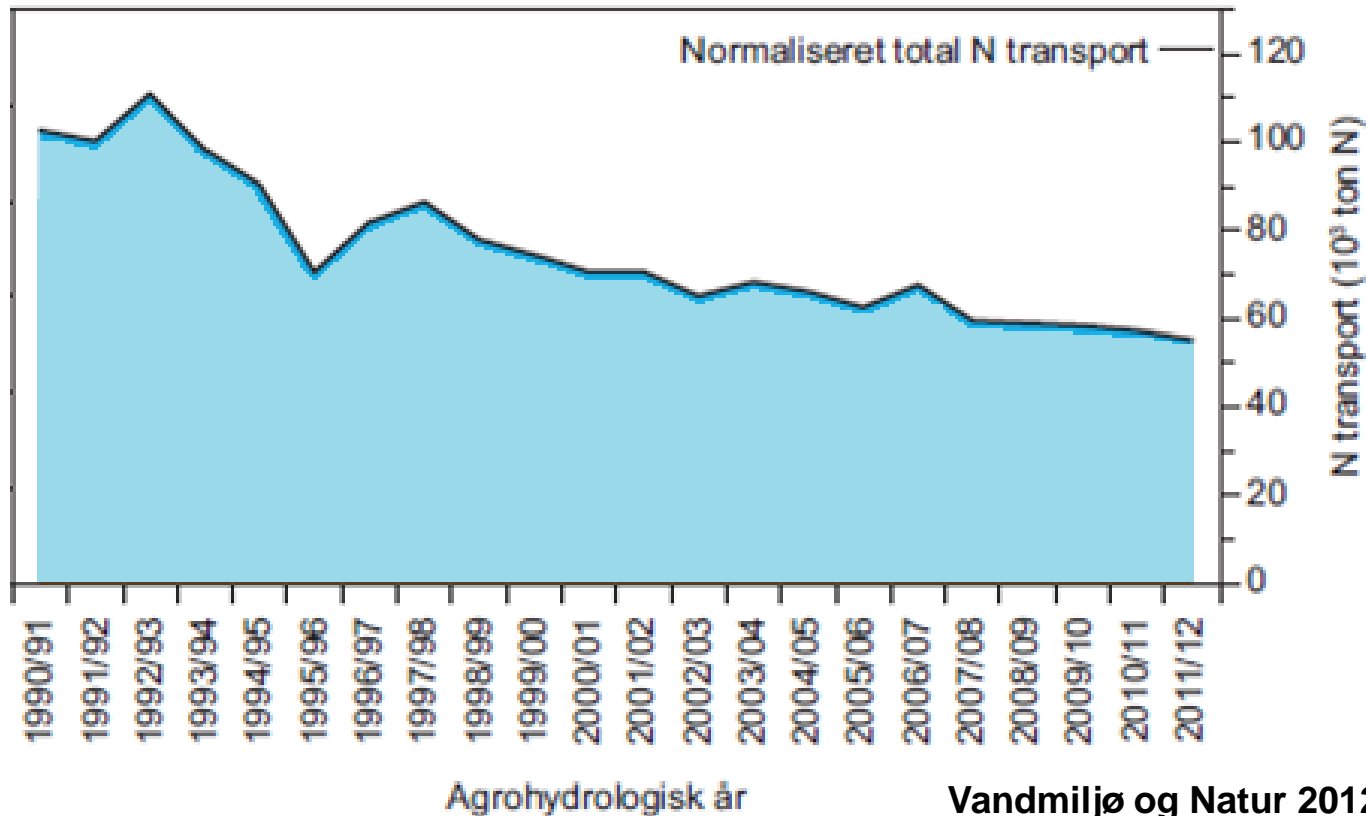
Mere med mindre

Kilder: DCE rapporter nr. 53 og 74, 2013 og nr. 101, 2014; cdr.eionet.europa og Danmarks Statistiks Nationalregnskab

Udledning siden 1990

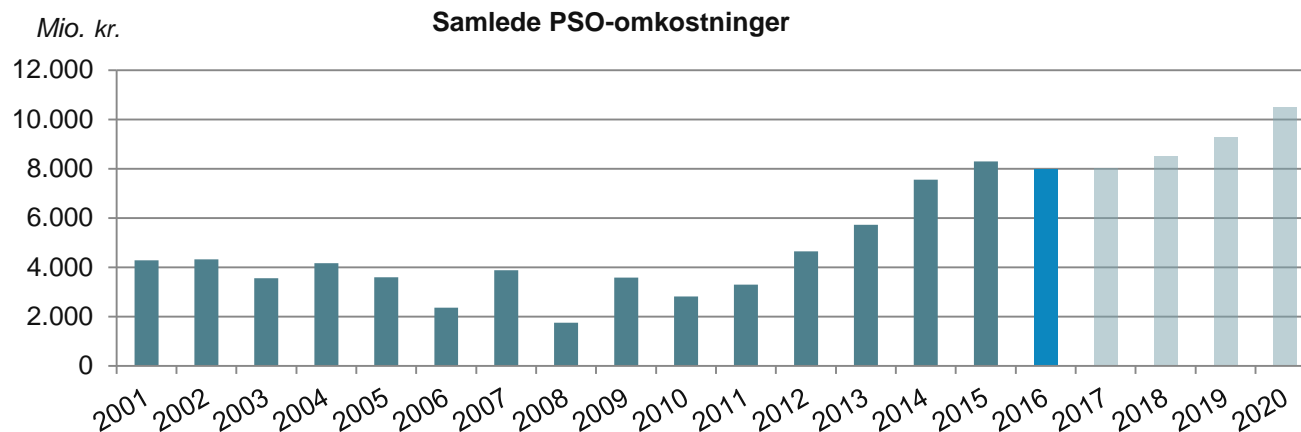
Udledningen er faldet fra over 100.000 ton kvælstof til 55-60.000 ton fra 1990 - 2012.

PSO

Omkostninger til PSO – på vej mod 10 milliarder kroner?

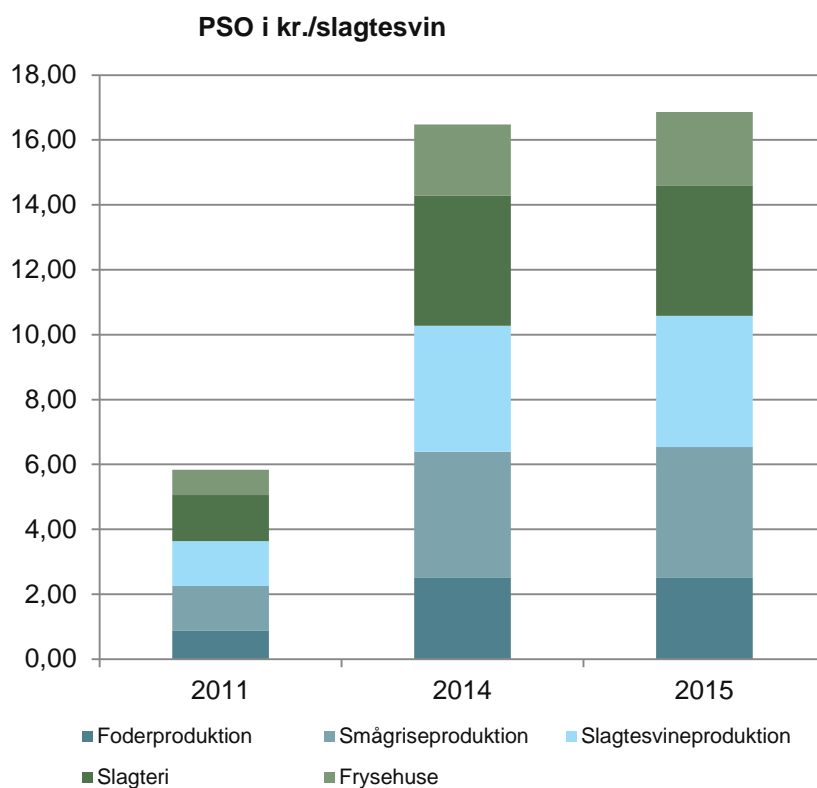

Kilder: Tal t.o.m 2014: Energistyrelsen. Tal 2015, 2016: Energinet.dk (fremskrivning af 9. september 2015)
 Tal for 2017-2020: Landbrug & Fødevarers fremskrivning baseret på tal fra Energistyrelsen og Energinet.dk

Samlet omkostning i fødevareklyngen **248 mio. kr.** i 2011
 Samlet omkostning i fødevareklyngen **730 mio. kr.** i 2015
 Samlet omkostning i fødevareklyngen **900 mio. kr.** i 2020?

Eneste farbare løsning => PSO-systemet på finansloven

PSO-omkostninger per slagtesvin 2015

Omkostninger i værdikæden, 2015

Foderproduktion	≈ 2,5 kr./svin
Smågriseproduktion (op til 30 kg):	≈ 4,0 kr./svin
Slagtesvineproduktion (efter 30 kg):	≈ 4,0 kr./svin
Slagteri:	≈ 4,0 kr./svin
Frysehuse:	≈ 2,3 kr./svin

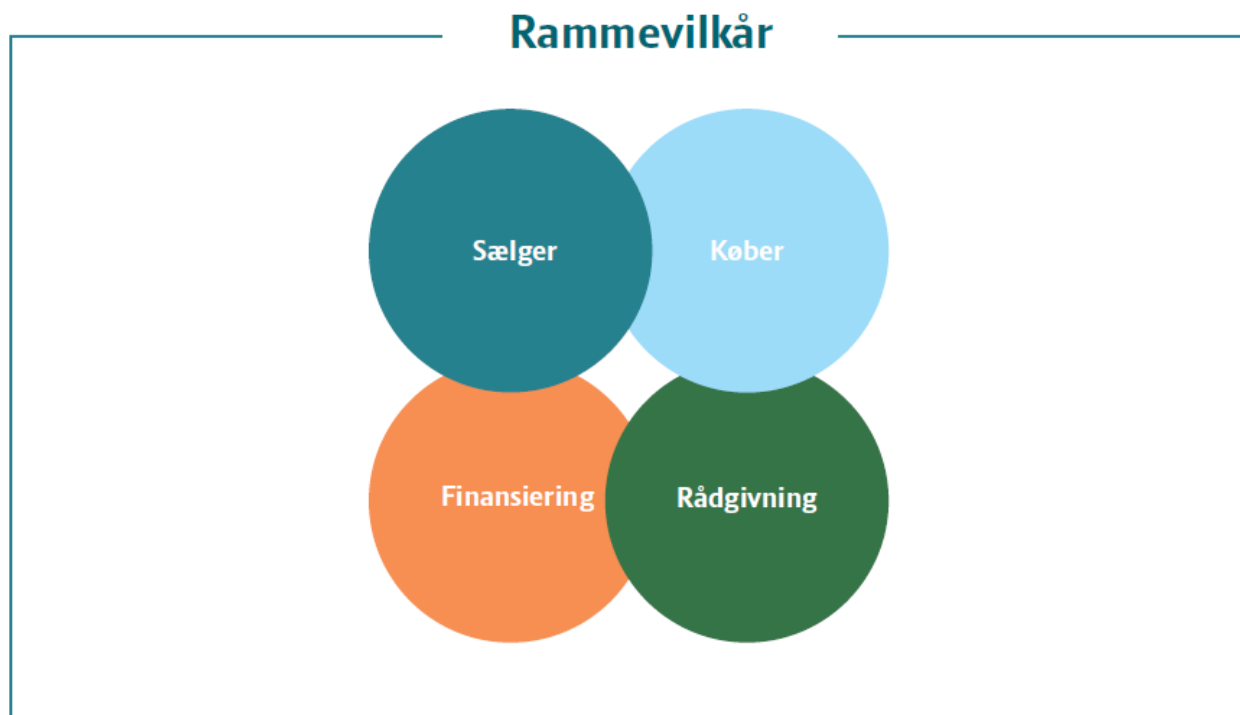
Total ≈ **16,9 kr./svin**

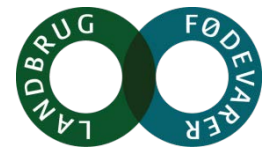
Stigning siden 2011: ≈ **189 procent**

Generationsskifte

Alle aktører skal spille sammen

Initiativforslag

Køber

- Lempelse af tinglysningsafgiften ved førstegangsetablering
- Lempelse af bo- og gaveafgiften for erhvervsaktiver
- Lempelse af reglerne for succession

Sælger

- Udskydelse af beskatningen af ejendomsavancen ved sælgerfinansiering
- Overvejelse af nye overdragelsesmuligheder

Finansiering

- Fastholdelse af Vækstfondens ordninger og tilførsel af nye midler
- Brug af ordningerne i den Europæiske Investeringsbank
- Rating af nyetablerede landmænd
- Reduktion af sagsbehandlingstiden i Landbrugets Finansieringsbank

Rådgivning

- Udvikling af rådgivningskoncepter
- Rådgivning i nye finansierings- og selskabsformer
- Udvidet etableringsrådgivning
- Afklaringsforløb og afprøvning foran graduate board
- Udvidet ejerskiftekonference for afgående landmænd plus rådgiver

Hvordan kan forskningen hjælpe?

"Forskningen skal bidrage til udvikling af teknologier til reduktion af energiforbruget, fastholdelse og recirkulation af næringsstoffer og reduktion af landbrugets luftforurening samt styrke det metode og datamæssige grundlag for opgørelse og modellering af landbrugets miljø- og klimapåvirkning. Forskningen kan dels fremme en rentabel og bæredygtig proteinproduktion baseret på både egentlige proteinafgrøder samt udnyttelse af nye muligheder for proteinekstraktion fra andre afgrøder"

Hvad gør vi selv?

- Forandringsvilje og dialogsøgende
- Klyngebetraktning
- Tæt samspil ml. forskning og landmand
- Nye ejerformer

Tak for ordet